

בס"ד. שיחת ש"פ שופטים, ד' אלול, ה'תשט"ז.

בלתי מוגה

א. כלי יהודי הוא שליח של הקב"ה — לעשות את העולם דירה לו ית'.

בענין השליחות ישנם ג' מדריגות:

(א) המדריגה היותר נעלית בשליחות היא — שהוא (השליח) אינו מציאות לעצמו; כל מציאותו נעשית מציאות המשלח.

(ב) מדריגה נמוכה יותר בשליחות היא — שהשליח הוא אמנם מציאות בפני עצמו, אבל עשיית השליחות, אין זה נחשב שהשליח עושה זאת, אלא שהמשלח בעצמו עושה זאת, ע"י אבר פלוני ופלוני של השליח.

(ג) למטה מזה — שגם בשעת עשיית השליחות השליח הוא מציאות בפני עצמו, ומעשה השליחות מתייחס אליו, ואין זה אלא שע"י עשייתו הרי הוא מוציא את המשלח.

ב. ג' המדריגות בשליחות מצינו בגליא דתורה וישנם ראיות לכל הצדדים².

וכמו כן גם בפנימיות התורה, בעבודת האדם לקונו — ישנם ג' מדריגות של שליחות:

(א) העבודה של "עבד" בכלל ו"עבד נאמן" בפרט³ — שאינו מציאות לעצמו כלל, כל מציאותו היא מציאות האדון; לא רק המחשבה דיבור ומעשה שלו מאוחדים עם האדון, אלא גם כחותיו הפנימיים, אפילו כח הרצון, ויתירה מזה, אפילו כח התענוג שהוא כח עמוק יותר בנפש — גם הוא מאוחד עם האדון, וכידוע שתענוג האדון הוא תענוג העבד, והיינו, שהעבד נתבטל לגמרי ממציותו, עד שענין זה שהוא תענוג האדון, הרי זה נעשה התענוג שלו, של העבד.

(2) ראה לקח טוב (למהר"י ענגיל) כלל א. וש"ג.

(3) ראה המשך תרס"ו ע' שיו ואילך.

(1) סעיפים א"ב הוגהו ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א (באידיש), ונדפסו בהוספות ללקו"ש ח"ט ע' 323 ואילך. במהדורא זו ניתוספו בשוה"ג כמה ציוני מ"מ ע"י המו"ל.

על מדריגה זו איתא בזהר⁴, ועד"ז נמצא בירושלמי⁵: "מאן פני האדון הוי' — דא רשב"י".

לכאורה הרי זה מאמר תמוה. אך הביאור בזה — שמצד גודל ועוצם הביטול נאבדת מציאותו ("ער ווערט זיך אָן"), עד שכל מציאותו היא מציאות האדון⁶.

אלא שזוהי מדריגה שלאו כל מוחא סביל דא.

(ב) האופן השני בשליחות הוא — שהשליחות לא חדרה בעצם מציאותו, הוא נשאר מציאות לעצמו, וכדאיתא בתניא⁷ ש"אפילו הוא צדיק גמור כו", "מ"מ", "הוא דבר בפני עצמו ירא ה' ואוהבו", "יש מי שאוהב"⁸; אבל, בשעת עשיית השליחות אין זו עשי' שלו, אלא כמ"ש בהפטרה דשבת זו: "ואשים דברי בפין"⁹, וכמאמר "אני המשנה המדברת בפין"¹⁰ — שזהו ביטול נעלה יותר מהביטול ד"כעונה אחר הקורא"¹¹, שהרי שם ישנו "קורא" וישנו "עונה", משא"כ בענין "ואשים דברי בפין" הרי הוא אינו המדבר כלל, אפילו לא כעונה אחר הקורא, אלא "ואשים דברי", "אני המשנה המדברת בפין",

והיינו, שהגם שהוא אמנם מציאות לעצמו, אבל בנוגע להמעשה שלו עכ"פ הרי הוא בטל במציאות ("אויס מציאות"), כך, שלא הוא העושה, אלא המשלח הוא העושה.

ולכן מסיים בפסוק — בהפטרה — "לנטוע שמים וליסוד ארץ", כמארז"¹² "אי בעו צדיקי ברו עלמא" — כיון שלא הוא העושה, אלא כח המשלח אשר בו.

(ג) המדריגה השלישית בשליחות היא — שאפילו בשעת עשיית השליחות הרי הוא גם מציאות לעצמו, הוא העושה, אבל מ"מ, בעשי' שלו הרי הוא מוציא את המשלח, כיון שעושה זאת כדעת המשלח.

— לכן הדין הוא שאם שינה מדעת המשלח וביחוד בפרט שדרך להקפיד¹³, אזי אינו שליח¹⁴. —

סע"ד ואילך.

(4) ח"ב לח, א.

(10) מגיד מישרים ר"פ ויקרא. ועוד. וראה לקו"ת שם. שה"ש מא, א. ובכ"מ.

(5) בכורים פ"ג ה"ג. וראה בחיי תשא לג, ז.

(11) ראה תו"א יתרו סז, ב. ובכ"מ.

(6) ראה גם תורת מנחם — התוועדויות ח"ג ע' 217. וש"נ.

(12) סנהדרין סה, ב.

(7) פל"ה (מד, סע"א ואילך).

(13) ראה מחנה אפרים ה' שלוחין ס"ג.

(14) רמב"ם ה' שלוחין ושותפין פ"א

(8) תו"א ויקהל (בהוספות) קיד, ד. ובכ"מ.

ה"ב ואילך. שו"ע חו"מ סקפ"ב ס"ב ואילך.

(9) ישע"י נא, טז. וראה לקו"ת פקודי ה,

בעבודת השם — הרי זה עד למדריגה תחתונה ביותר, העיקר שנעשית ("עס טוט זיך אָפּ") דעת המשלח.

ועד שנפלה סלע מידו ומצאה עני ונתפרנס בה הרי הוא מתברך¹⁵.

ג. והנה, ע"פ המדובר לעיל שע"פ נגלה יש ראי' לכל הצדדים בענין השליחות — הרי מובן שגם ברוחניות ישנם כל הענינים הנ"ל.

לכאורה הי' אפשר להביא ראי' לאופן הא', שהשליח עצמו נעשה מציאות המשלח — ממ"ש אדמו"ר הזקן בתניא¹⁶ ש"אשכחן שאפילו מלאך נברא נקרא בשם ה' . . וכמ"ש¹⁷ ותקרא שם ה' הדובר אלי", ומזה משמע שלא זו בלבד שהשליח מוציא את המשלח, ולא רק שהעשי' שלו נחשבת לעשיית המשלח, אלא שהשליח עצמו נעשה המשלח — שהרי המלאך עצמו (לא רק העשי' שלו) נקרא בשם הוי' גם לאחרי עשיית השליחות.

אמנם, אין להביא ראי' משליחותו של מלאך לשליחותו של אדם, כי: מלאך — כיון שאין לו גוף וחומר המבלבל, לכן מתאחד עם השליחות (שהרי אין לו מציאות שתבלבל לזה), עד כדי כך שהוא בעצמו נקרא בשם הוי'; משא"כ אדם — כיון שיש לו גוף ונפש הבהמית, והוא בעל בחירה, הרי יתכן שמצד זה שהגוף ונפש הבהמית מבלבלים להשליחות (ולפעמים מבלבלת גם נפש האלקית — אם זוהי שליחות כזו שאינה מתקבלת ("עס לייגט זיך ניט") אצל נפש האלקית), אינו מתאחד עם השליחות, אלא נשאר במציאותו.

וכיון שהאדם הוא בעל בחירה — הרי הדבר תלוי בבחירתו עד כמה מבטל את עצמו להשליחות, ולפי אופן ביטולו תהי' מדריגתו בענין השליחות.

ד. ובנוגע לעניננו:

כיון ששלוחים אלו¹⁸ לא יצאו לאויר העולם...

— וכפי שאמר אדמו"ר הזקן¹⁹ שאוהב הוא את אויר השדה, כיון

משליחותם בארץ הקודש (ראה שיחת ש"פ ראה, מבה"ח אלול סי"ב (לעיל ע' 176). וש"נ).

19) ראה סה"ש תש"ו ע' 47. וש"נ. וראה גם תורת מנחם — התוועדויות חי"ב ע' 110.

15) תו"כ ופרש"י ויקרא ה', יז. ספרי ופרש"י תצא כד, יט.

16) אגה"ק סכ"ה (קמא, סע"א).

17) לך לך טז, יג.

18) הערת המו"ל: התוועדות זו נערכה לכבוד התלמידים השלוחים שיחיו שחזור

שאינן בו העיפוש של אויר העיר ע"י דברים בטלים ובפרט דברים האסורים כו', וכידוע גם בענין "וישכם אברהם בבוקר"²⁰, "צפרא דאברהם"²¹, שאז האויר הוא נקי וכו' —

אזי נקל יותר לפעול עליהם שיבטלו את עצמם, עד שיבואו להמעלה היותר עליונה בשליחות — שכל מציאותו היא מציאות המשלח. ואפילו אם השליחות שלהם לא היתה באופן כזה — יכולים לתקן זאת ע"י תשובה, והרי תשובה מועילה גם למפרע, אלא שכדי שהתשובה תועיל גם למפרע יש צורך בתשובה עמוקה יותר, כדאיתא במסכת יומא²² שישנה תשובה שהיא "מכאן ואילך, כבעל מום שנתרפא שמקצת שמו עליו" (היינו שנשאר רושם כו'), וישנה תשובה עמוקה יותר שמועילה גם למפרע, ש"נעקר עונו מתחלתו", ועד ש"זדונות נעשות לו כזכיות".

ה. וכשם שהדברים אמורים בנוגע להשלוחים הנ"ל, כן הוא גם בנוגע לכא"א מישראל — כאמור²³ לעיל שכל יהודי הוא שליח של אדם העליון:

בחודש אלול יכולים לתקן ולהשלים כל מה שהחסירו במשך י"א החדשים שעברו — ע"י התשובה, והרי תשובה מועילה גם על תיקון למפרע.

צריכים איפוא לפעול ע"י תשובה וגם על כל י"א החדשים שעברו — שימלאו את השליחות, ובמדריגה כזו שכל מציאותו היא מציאות האדון, כנ"ל.

*

ו. ישנו ביכל עם מאמרים קצרים, תורות או אמרות של אדמו"ר הזקן, שנאמרו לפני פעטערבורג, ובעיקר בשנים הראשונות לנשיאותו. במאמרים הנ"ל לא נרשם זמן כלל, כך, שאי אפשר לדעת באיזה שנה נאמר או נרשם המאמר. ובכל אופן, המאמר דלהלן שנרשם ע"י אחד החסידים, נרשם כנראה בחיי אדמו"ר הזקן, שהרי מופיע שם התואר "שליט"א" או "נ"י", שכותבים על צדיק בהיותו בעלמא דיין. וז"ל המאמר בביכל הנ"ל²⁴:

השיחה המוגהת שבהערה 1.
 (24) נדפס לאח"ז במאמרי אדה"ז הקצרים
 ע' רכ. וראה גם מאמרי אדה"ז כתובים ח"א
 ס"ע סח.

(20) וירא כב, ג.
 (21) זח"א רמז, סע"ב.
 (22) פו, סע"א ואילך ובפרש"י.
 (23) מכאן עד סוף הסעיף — המשך

וְאֵנִי [כו'] בהמות הייתי עמך כו'²⁵, פי' התנהגתי כבהמה לא נחשב למאומה בכל הדברים החשובים לא חשקה נפשי בגדולות ונפלאות ממני²⁶, כ"א רצון בוראי עשיתי, כמשל הסוס שעושה רצון בעליו אינו דואג על אכילתו אם יחסוף אחר ממנו, כי יודע שהדאגה על בעליו על אכילתו והוא אינו מוכן אלא לעבודה כו'. והנמשל מוכן שאין לאדם לדאוג על גדולות ונפלאות כו'. וזהו ועל הארץ תישן²⁷, אם השפיל בעצמו עד לארץ בכל הדברים, ממה יפול, וממילא הוא בהשקט, אבל אם לאו אינו בהשקט כלל כו' וד"ל.

בביכל הנ"ל לא נמצא ביאור נוסף על תורה זו, וגם במק"א לא מצאתי ביאור על תורה זו, וכנראה, שאין צורך בביאור נוסף, כיון שמוכן מעצמו.

ז. ונקודת הדברים:

אין לרצות ללכת בגדולות ונפלאות, לחפש "מדריגות" כו' — כיון שבענינים של מדריגות שייך נפילה; אלא "על הארץ תישן", ששם לא שייך נפילה.

כלומר: אין הכוונה לשלול מדריגות נעלות, כי אם, שצריכה להיות אצלו ההנחה ש"על הארץ תישן", היינו, שנמצא על הארץ, וכאשר יש אצלו הנחה זו, אזי נמצא הוא במדריגות נפלאות — שהרי עומק רום קשור עם עומק תחת²⁸, וכל הגבוה ביותר יורד למטה יותר²⁹.

וזהו גם מ"ש³⁰ "ונפשי כעפר לכל תהי' פתח לבי בתורתך":

"ונפשי כעפר לכל תהי'" — הו"ע תכלית הביטול כעפר, והרי "הכל הי' מן העפר"³¹, שזוהי גם מעלת שרש המלכות שמגעת בבחי' עתיק, כי, אף שמצינו שז"א בעתיקא אחיד ותליא³², הרי ידוע שהכוונה היא לבחי' אריך, משא"כ ספירת המלכות מושרשת ברדל"א³³.

וזהו שע"י הביטול ד"נפשי כעפר כו'" נעשה "פתח לבי בתורתך"

	(25) תהלים עג, כב.
	(26) שם קלא, א.
	(27) אבות פ"ו מ"ד.
	(28) ראה שערי תשובה לאדהאמ"צ שער
	התפלה פ"א (כג, א), ובהנסמן שם (ע' 310).
	(29) ראה לקו"ת ע"פ הנסמן במפתח ערך
	"כל הגבוה כו'".
(30) נוסח תפלת "אלקי נצור כו'" (ברכות יז, א).	
(31) קהלת ג, כ.	
(32) ראה זח"ג רצב, א.	
(33) ראה סה"מ תרנ"ט ע' יא.	

— פתיחת הלב בתורה, שזהו ע"ד מארז"ל³⁴ "פתחו לי כחודה של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם", והיינו, שנעשית פתיחת הלב בתורה כפתחו של אולם שהי' גבוה ארבעים אמה³⁵, שמורה על דרגא שלמעלה מהשתלשלות³⁶.

ויש להוסיף, שפתיחת הלב בתורה הו"ע הראי' בתורה, כידוע³⁷ שאינה דומה שמיעה (דהיינו השגה) לראי'³⁸, כיון שבשמיעה שייך קושיות וסתירות, וכללותה הוא בהגבלה, משא"כ בראי' שהיא באופן של בלי גבול, וזוהי מעלת תורתו של משיח³⁹.

וכאמור, בכדי לבוא לפתיחת הלב בתורה צ"ל "ונפשי כעפר לכל תהי'", שזהו"ע ביטול במציאות לגמרי — ובלשון התורה הנ"ל: "על הארץ תישן", וענין זה מתבטא בכך ש"אינו דואג על אכילתו אם יחטוף אחר, כי יודע שהדאגה על בעליו כו'", והיינו, שאינו מציאות לעצמו, אלא כל מציאותו היא מציאות האדון; וכאשר מתבטל מציאותו לגמרי אזי ממשיך אמיתית המציאות.

וזוהו "ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך", בחי' בהמה רבה כו'⁴⁰.

* * *

ח. מאמר (כעין שיחה) ד"ה שופטים ושופטים תתן לך גו'.

* * *

ט. (כ"ק אדמו"ר שליט"א התייחס לכך שלא כיבדו את השלוחים בעלי' לתורה בתפלת שחרית, ואמר:)

ה"גבאי" עורך "בעל-הבית'שע חשבונות", ומצד "בעל-הבית'שער חשבון" — בעה"ב קודם לבחור-ישיבה, וגביר קודם לעני.

וכיון שכל ענין יש לו מקור — הרי גם ענין זה התחלתו היא באשמת השלוחים עצמם:

ובהקדמה — שבענין השליחות ישנם ב' פרטים: (א) מילוי השליחות, שזהו חיוב ע"פ דין. (ב) לאחר מילוי השליחות צריך השליח למסור

(34) ראה שהש"ר פ"ה, ב [ב]. וראה גם לקו"ש ח"א ע' 191 הערה 17. וש"נ.

(35) מדות פ"ג מ"ז.

(36) ראה לקו"ש שה"ש לה, ג. ובכ"מ.

(37) ראה ד"ה פדה בשלום תשי"ג פ"ג

(תורת מנחם — התוועדויות ח"ז ע' 199). וש"נ.

(38) מכילתא יתרו יט, ט.

(39) ראה לקו"ת צו יז, א ואילך. ובכ"מ.

(40) ראה תניא ספמ"ו.

למשלח כיצד נתקבלה השליחות אצל אלו שאליהם נמסרה השליחות — שענין זה אינו חיוב ע"פ דין, כי אם "דרך ארץ", כמ"ש⁴¹ "וישב משה את דברי העם אל ה'", "בא הכתוב ללמדך דרך ארץ ממשה, שלא אמר הואיל ויודע מי ששלחני איני צריך להשיב"⁴².

ובנוגע לשלוחים הנ"ל — הי' אצלם אמנם הענין הראשון, קיום השליחות, שהרי חזקה על שליח שעושה שליחותו, אבל, בחזרתם משליחותם, הנה עוד לפני שהשיבו את דבר העם, פנה כל אחד לעניניו; להתקלח, להחליף את העניבה, וכיו"ב בשאר "בעל-הבית'שע ענינים". וכתוצאה מזה נעשה גם אצל הגבאי "בעל-הבית'שע חשבונות".

אמנם, אילו הגבאי לא הי' בעל-בחירה, היתה כל האשמה מוטלת על השלוחים בלבד; אבל כיון שהוא בעל-בחירה, הרי באיזה אופן שתהי' הנהגת השלוחים אין זה מכריח את הנהגתו, ובמילא, מוטלת האשמה גם עליו.

ובכל אופן, ע"פ מארוז⁴³ "כל דעביד רחמנא לטב עביד" — יכבדו אותם בעליות בתפלת מנחה (ולצורך זה יערכו כמה מנינים), שהרי מנחת שבת הו"ע נעלה יותר, וכידוע⁴⁴ בנוגע לבר-מצוה של אדמו"ר האמצעי שעלה לתורה במנחה דוקא, כיון שהזמן דמנחת שבת הוא "עת רצון", והו"ע גבורות ממותקות (שהרי זמן המנחה בכלל הוא זמן של דינים וגבורות, אבל הזמן דמנחת שבת הו"ע גבורות ממותקות)⁴⁵.

וע"פ האמור לעיל שתשובה מועילה גם למפרע — הרי זה יועיל ויפעל תיקון הן אצל השלוחים והן אצל הגבאי.

(ואח"כ הוסיף כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

כשם שהנהגת הגבאי באה כתוצאה מהנהגת השלוחים, כן הוא גם בכל המדריגות ("ווייטער און ווייטער"), ועד שבנוגע לכל הענינים אומר הקב"ה שהוא בעצמו אשם... כמארוז⁴⁶ שהקב"ה מתחרט על בריאת היצה"ר דכתיב⁴⁷ "ואשר הרעותי".

ולכן, כאשר מתקנים ענין מסויים — יש לתקנו משרשו הראשון, ולהמשיך עד למטה מטה.

45) ראה סה"ש שם ע' 92, ובהנסמן שם

בהערות.

46) סוכה נב, ב.

47) מיכה ד, ו.

41) יתרו יט, ח.

42) פרש"י עה"פ.

43) ברכות ס, סע"ב.

44) ראה לקו"ד ח"ב רסו, סע"א ואילך.

סה"ש תרצ"ו ע' 91 ואילך.

(וסיפר כ"ק אדמו"ר שליט"א): הרב לנדא⁴⁸ כותב לי במכתב⁴⁹ אודות סדר קביעת המזוזה אצל כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ופעם אמר: אצלי לא תשאר קורה אחת (מהרצפה) שאינה חדורה בענין המזוזה ("ניט מזוזה'דיק").

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א): מזוזה — הו"ע אורות מקיפים, וצריכים להמשיכה עד הרצפה, היינו, להמשיך מהשרש הראשון עד למטה מטה.

* * *

י. בפרשת השבוע נאמר⁵⁰ "על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר". וע"פ הידוע שבני ישראל נקראים עדים, כדברי הקב"ה לבני ישראל "אתם עדיי"⁵¹, נמצא, ש"שני עדים" או "שלשה עדים" הם ב' וג' אופני עבודה.

ובהקדמה — שבענין העדות בכלל נאמר⁵² "והוא עד או ראה או ידע", שהם ב' אופני העבודה דשמיעה ("ידע" — ע"י שמיעה — שהו"ע ההשגה) וראי', וכנ"ל (ס"ז) שאינה דומה שמיעה לראי', כיון שהשגה היא בהגבלה, ושייך לסתור אותה, משא"כ העבודה שמצד ראי' היא בלי גבול, דכיון שרואה אלקות, שאלקות הוא בלי גבול, לכן גם עבודתו היא ללא הגבלה.

וע"ד המדובר לעיל⁵³ בהחילוק שבין "בכל לבבך ובכל נפשך" ל"בכל מאדך"⁵⁴, שהעבודה ד"בכל לבבך ובכל נפשך" היא בהגבלה, כיון שבאה מצד השגה, והעבודה ד"בכל מאדך" היא בלי גבול, שזהו מצד הראי' שבנפש.

וכל עבודה פועלת ענין מיוחד והמשכה מיוחדת — כמדובר לעיל⁵³ בענין "שהם וישפה", שע"י העבודה ד"בכל לבבך גו'" נעשית עליית וזינוך העולמות, וע"י העבודה ד"בכל מאדך" נעשית ההמשכה מלמעלה למטה.

והנה, לעתיד לבוא יהי' "כדין וכדין"⁵⁵, שאז יהיו שני הענינים

48	הרב ר' יעקב לנדא. — ראה אודותו פו, א.
49	סה"ש תרפ"ז ע' 151 הערה 38. ויקרא ה, א.
50	ראה מכתב י"ג סיון שנה זו (אגרות-קודש ח"י"ג ע' קסט) — בשוה"ג. ע' 158 (ואילך).
51	וט, יט, טו. ואתחנן ו, ה.
52	יב, וראה זח"ג שם, יב. וראה זח"ג שם, יב, וראה זח"ג ב"ב עה, א.

(מלמטה למעלה ומלמעלה למטה) גם יחד, שזהו האופן שכולל שניהם ביחד שהוא למעלה משניהם, כידוע⁵⁶ בענין הלכה כדברי המכריע.

וכיון שכל הגילויים דלעתיד לבוא תלויים במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות⁵⁷ — הרי מובן שגם אופן הג' (הכולל שניהם) ישנו גם עכשיו בעבודה.

וזהו ענין עבודת התשובה, שיש בה ב' המעלות, שמיעה וראי', מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, — שהרי התשובה אינה בדרך גילוי מלמעלה למטה, אלא היא מצד האדם, ולכן יש בה מעלת הפנימיות והיא באופן של יחוד גמור כו'; ולאידך גיסא, ענין התשובה הוא שינוי המהות, שזהו"ע של בלי גבול. ולכן ע"י עבודת התשובה יהי' לעתיד לבוא "כדין וכדין".

יא. והנה, בענין העדות ישנם ב' אופנים⁵⁸:

(א) עדי בירור — כמו בדיני ממונות ובכמה ענינים בדיני נפשות, שהעדים אינם פועלים את הדבר עצמו, שהרי הדבר עצמו ישנו גם בלעדם, ופעולת העדות אינה אלא ענין של בירור, גילוי הדבר.

(ב) עדי קיום — שהעדות פועלת את הדבר עצמו, כמו העדי קידושין, שלדעת רוב המפרשים העדים הם חלק מהתהוות הקידושין.

ומש"נ על בני ישראל "אתם עדי" — הרי לא זו בלבד שבני ישראל מגלים אלקות (כאופן א'), שענין זה ישנו גם בכללות העולם, שהבריאה מגלה את מציאות הבורא, כמ"ש⁵⁹ "השמים מספרים כבוד א-ל", אלא עוד זאת, שמעלת בני ישראל בענין העדות היא גם (כאופן הב'), שהם פועלים כביכול את הענין.

והענין בזה — שאצל בני ישראל ישנם כמה מדריגות: "אחותי רעייתי גו' תמתי"⁶⁰, ועד להפירוש "תמתי" — "תאומתי"⁶¹, והיינו, כמשנת"ל בהמאמר⁵³ שלולי מציאותם של ישראל חסר כביכול בו ית', שזהו תוכן הענין דברית בין הבתרים, שכל אחד בפני עצמו הוא חצי דבר, ושלימות מציאותו נעשה ע"י החצי השני, ועד"ז בנדו"ד, דכיון

56) ראה לקו"ש חכ"א ס"ע 111 ואילך. אדמו"ר שליט"א ח"ה ע' רלד. לקו"ש חי"ט ע' 188 ואילך. וש"נ.

57) תניא רפ"ז.

58) ראה "רשימות" חוברת קס ע' 5

ואילך. קעג ע' 7 ואילך. אגרות-קודש כ"ק

61) שהש"ר עה"פ (פ"ה, ב).

ש"למעשה ידיך תכסוף"⁶², והוא ורצונו אחד, נמצא, שנשמות ישראל משלימים כביכול מציאותו ית'.

יב. וזהו גם ענין בנין המלכות בראש השנה, כמארז"ל⁶³ "אמרו לפני מלכיות בראש השנה כו' כדי שתמליכוני עליכם":

ידוע⁶⁴ שסילוק המלכות בר"ה הוא בהמדריות הכי עליונות, עד לעצמותו ית' ממש.

וכיון שבני ישראל מעוררים וממשיכים ממקום זה — הרי מוכח שהם במדריגה עליונה יותר, כידוע הכלל⁶⁵ שהדבר הממשיך הוא נעלה יותר מההמשכה, שהרי הוא הפועל את ההמשכה.

וענין זה נעשה ע"י "אמרו לפני מלכיות" — קבלת עול וביטול במציאות לגמרי, וכמודגש גם בהענין דתקיעת שופר ע"י קרן של בהמה דוקא⁶⁶, שמורה על העדר ההשגה, קב"ע וביטול לגמרי, והיינו, שכאשר האדם אינו מציאות לעצמו כלל, וכל מציאותו אינה אלא הענין ד"אמרו לפני מלכיות", אזי מגיע גם למעלה בדרגא זו שהקב"ה עצמו אינו מציאות לעצמו כביכול ללא נשמות ישראל.

וזהו גם תוכן אמירת המזמור "לדוד ה' אורי" בכל ימי חודש אלול⁶⁷, שבו אומרים הפסוק⁶⁸ "אחת שאלתי וגו'", היינו, שאינו מציאות לעצמו כלל, וכל ענינו חפצו ורצונו אינו אלא להיות "שבתי בבית הוי' גו' לחזות בנועם הוי'"⁶⁷ — הוי' דוקא, שרומז על כללות ענין העבודה: י"ה — אהבה ויראה, "הנסתרות (להוי' אלקינו)"; "והנגלות (לנו ולבנינו)" — ו"ה, לימוד התורה וקיום המצוות⁶⁹.

וע"ד מ"ש⁷⁰ "כי אם ליראה גו'" — שעיי"ז נעשית כללות העבודה בכל עניני התורה ומצוות.

(67) מטה אפרים סתקפ"א ס"ו. וש"נ. וראה בארוכה שער הכולל פ"א סקב"ח. וש"נ.

(68) תהלים כז, ד.

(69) ראה שיחת י"ב תמוז סל"ג (לעיל ע' (73). וש"נ.

(70) עקב יו"ד, יב. וראה מדרש תהלים

עה"פ. סה"מ מלוקט ח"ב ע' שכו. וש"נ.

(62) איוב יד, טו.

(63) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

(64) ראה סידור (עם דא"ח) שער התקיעות

רמו א ואילך. ובכ"מ.

(65) ראה המשך וככה תרל"ז פט"ו.

(66) ראה סידור (עם דא"ח) שם רמב, א.

ובכ"מ.